

זעומקו של מקרא

דברי עומק
בפרשת השבוע ובמועדים

שמירני
ה'תשפ"ה

בכל ענייני החוברת ניתן לפנות אל: 052-7675895
גור-אריה צור מודיעין עילית
להצטרפות לתפוצת מייל: leshem895@gmail.com

לעומקו של מקרא שמיני

שכן תמימים כתיב חסר יו"ד. לשון רבים אך רק תְּצַיִם. לכן אמר הכתוב **וַיְהִי, לְשׁוֹן צַעַר**. ובלאו הכי נמי מיעוט רבים שנים, רק ירמוז הכתוב שהשנים שמדובר בהם הם התמימים והשלמים מבין הארבעה, כפי שיבואר.

^^^

**וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל-פְּנֵי
אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָל-הָעֵדָה
וַיַּעֲמֵדוּ לִפְנֵי ה'** (ט,ה)

וַיִּקְחוּ וַיִּקְרְבוּ. יֵשׁ לִיתֵן טַעַם
לכפילויות שבפסוקים. וַיִּקְרְבוּ ויעמדו,
קרב ועשה, וַעֲשֵׂה וכפר, ויקרב וישחט,
ויקריבו ויתן, וכן לקמן (ט,יב) וימציאו
בני אהרן אליו את הדם וגו', ואת העלה
המציאו אליו וגו', ועוד כהנה וכהנה.

ולעומקו של מקרא נראה לומר כי כל
אלו הם כינויים של זימון למצוה.
לומר לך שכדי להביא לגילויי שכינה
ככתוב כי היום ה' נראה אליכם (ט,ד)
צריך לזמן עצמו לכך.

ואילו אצל נדב ואביהוא לא מפורש
שזימנו עצמם, **שלא נאמר ויקרבו**

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי

(ט,א)

יֵשׁ לשאול, הרי יום של שמחה
היה, ונטל **עֶשֶׂר עֲטֻרוֹת**, ולכאורה היה
מתאים יותר לומר **וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי**,
שזה לשון שמחה, ולא **וַיְהִי** שזה לשון
צַעַר. ועוד נאמר בהמשך (ט,ב),
**וַיֵּאמֶר אֶל-אַהֲרֹן קַח-לָךְ עֶגְלֵ בָן-בִּקְרָה
לְחֻטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרֵב
לִפְנֵי ה'**, ומובא ברש"י שהודיע לו בזה
שמכפר לו על עוון העגל. ואין שמחה
כיום הכפרה. ומדוע נאמר **וַיְהִי**.

ולעומקו של מקרא יֵשׁ לומר מדוע
פתח במלת צַעַר **וַיְהִי**, **שרמז לו כאן**
על מות שני בניו, שנאמר **תְּמִימִם
וְהִקְרֵב לִפְנֵי ה'**.

ובהיות וְאַיִל לְעֹלָה מוטעם **במירכא**
טיפחא, והטיפחא כעין הפסקה קלה, **ואינה**
בהכרח נסמכת למילה **תְּמִימִם**,
וכביכול התמימים היא מילה בפני
עצמה, וכה תִּדְרָשׁ: **תְּמִימִם וְהִקְרֵב
לִפְנֵי ה'**.

ובזה נרמז שיקריב היום בניו
התמימים לפני ה'. ועוד רמז הכתוב
שהיו הנקריבים שנים מתוך הארבעה,

לעומקו של מקרא שמיני

תפילת העמידה. שעל ידי ג' צעדים אלו
אנו מזמנים את עצמנו לגשת אל הקדש.

וכן כתיב [בסוף הפסוק הנ"ל] **וַיִּדְם**
אַהֲרֹן, שזימן עצמו לקדושה על ידי
הדממה. ועל כל הנ"ל רצה לומר,
שהזימון למצוה הוא חלק בלתי נפרד
מהמצוה עצמה וגורם לגילוי השכינה
במצוה זו.

ועוד יש לומר שזה היסוד לברכה
שתקנו רבותינו לברך עובר לעשייתה,
לפני עשיית המצוה, שעל ידי הברכה
אדם מזמן עצמו לעשות מה שצוה עליו
הבורא ית' לעשות.

ואשר על כן נאמר **וַיִּקְרְבוּ כָל-הָעֵדָה**
וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי ה'. שעל ידי ההתקרבות
זימנו עצמם לעמוד לפני ה'

ויקחו, אלא ויקחו איש מחתתו ויתנו
בהן אש. והיה מה שהיה וכו' ותצא אש
מלפני ה' ותאכל אותם וגו'.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצח,
יש לומר שבנוסף לשאר הטעמים
שנקראה האש אשר הביאו אש זרה
אשר לא צווה אותם, נקראה כך גם
משום שלא היתה שם **הכנה למצוה**,
ונראה כאילו גם לבו. ולעומת זאת,
באהרון נאמר וישא את ידיו ויברכם.
ולפיכך יש לומר **שנשיאת הידים**
הכתובה אצל אהרן הכהן, מלבד
היותו מצווה על כך, שימשה גם
כזימון להשראת השכינה בברכת
הכהן, וחלק בלתי נפרד ממנו. וכן
במשה ואהרון נאמר **ויצאו ויברכו**
וסמך ליה וירא כבוד ה' וגו'. שויצאו
זו היתה ההכנה לויברכו.

ועל פי הדברים האלה יתבאר
הנאמר [ויקרא י, ג'] בקרובי אֶקְדֹּשׁ.
שיתקדש שמי על מי שמתקרב ועל ידי
כך מזמן עצמו למצוה ולקדושה. שכן
בקרובי, לשון התקרבות. במתקרבים
אלי ומזמנים עצמם לפני, **בהם אקדש.**
וכעין מה שהורונו להתקרב ג' צעדים
למקום שבו אנו עומדים להתפלל

^^^

לעומקו של מקרא שמיני

דרשת

ירידת השפע

עשר שחיטות כנגד עשר ספירות
וברכת כהנים

וַיִּשְׁחַט אֶת-עֶגְלַת הַחֹטָאֹת אֲשֶׁר-לוֹ:
(ט, ח')

בשימת לב, נאמרו ד' **לשונות של שחיטה** בפרשה זו, והן בנוסף לג' **לשונות של שחיטה** בפרשת צו, כמבואר שם (בלעומקו של מקרא לפר' צו), ויחד הן **שבעה**, וכל אחד **בטעם אחר**. ואשר על כן ירמזון כולן על התיקון של הכהן בעולמות כנגד **שבע הספירות הק'**.

א. וַיִּשְׁחַט. (ט, ח') הטעם **בתביר**. והוא לשון **שְׂבִירָה**. תבֵּרָא בארמית. והוא כנגד ספירת **הגבורה**. וירמזו שבשחיטה זו **נשבר כוחו של המקטרג** במעשה העגל. וכפי שפירש רש"י (ט, ב') להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה.

ב. וַיִּשְׁחַט. (ט, יב') מוטעם **בִּטְפָחָא**. והטפחא **תרמוז** לספירת **החסד**, ככתוב (ישעיה מח) אף יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ וַיְמִינִי **טְפָחָה שְׁמַיִם**. ואין ימין אלא חסד. וכן למי שקורא לטיפחא **טרחא**, ירמזו לכך שחסד הוא דבר שצריך ל**טרוח** בעבורו, ככתוב ב**אברהם עמוד החסד** [בראשית, יח, ז'] וְאַל-הַבָּקָר יֵרָץ אֲבָרָהֶם וגו' וכן בבריאת העולם ככתוב לעיל **וַיְמִינִי טְפָחָה שְׁמַיִם**, והרי אין טרחה לפניו, אלא **על דרך הצח** לימדנו הבורא ית' שצריך לטרוח בעבור **יראת שמים** כשם שצריך לטרוח בעבור **החסד**.

וכמובא בזוה"ק פר פנחס דף רמ"ז עמ' א אף יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ, דָּא יִצְחָק. וַיְמִינִי **טְפָחָה שְׁמַיִם**, דָּא אֲבָרָהֶם. דְּוַרְגִּין דְּלַהוֹן חֶסֶד וּפְחָד.

חסד כנ"ל **ופחד** כנגד **יראת שמים** ככתוב בבראשית לא, מב' בדברי יעקב ללבן: לילי אֶלְהִי אָבִי אֶלְהִי אֲבָרָהֶם **ופחד יצחק** הִיָּה לי פִּי עֲתָה יִרְאֶם שְׁלֹחֲתִי, וכוונתו שם באמרו פחד יצחק למידת **הגבורה ויראת שמים** באשר היה אליקים בעזור.

לעומקו של מקרא שמיני

התהפכו כל הזדונות לזכויות. והיא כנגד ספירת **התפארת**.

והתפארת כנגד **התורה** הקדושה **שמהפכת** את האדם ומעלה אותו מכף חובה לכף זכות.

ולכן נקראים ג' **השְׁלֵמִים** אֲשֶׁר לָעָם, שתחת היות להם פקידת העון, נפקדו עתה בשלום, בינם לבין אביהם שבשמים.

ככתוב וַיִּשְׁחַט אֶת-הַשּׁוֹר וְאֶת-הָאֵיל גִּבְחַת הַשְּׁלֵמִים אֲשֶׁר לָעָם וַיִּמָּצְאוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן אֶת-הַדָּם אֲלֵיו וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָרִיב.

נמצאנו למדים שד' שחיטות אלו הן כנגד חסד, גבורה תפארת מלכות.

ונוספים הם על ג' שחיטות שבמילואים, בפרשת צו, והן:

(כמובא בלעומקו של מקרא פרשת צו):

הא' וַיִּשְׁחָט האמור בפר החטאת בטעם רביעי שהוא רביעי כנגד ספירת הנצח, שנקודתה בשם ה' בחיריק, כרובץ תחת משאו. וכן תרגום רביעי, רובץ.

הב' וַיִּשְׁחָט האמור באיל העולה בטעם אתנחתא. והיא כנגד ספירת ההוד שהיא כמונחת על גבי היסוד.

לפיכך, שחיטה זו היא כנגד שמים עליונים משם שפע החסד. ועוד, ששחיטה זו מגעת למקום גבוה מאד, כטפח מכסא הכבוד. שנאמר "ותחסרהו מעט מאלקים".

והעֲלָה עצמה בשחיטה זו מוטעמת **באתנחתא**, ככתוב, וַיִּשְׁחַט אֶת-הָעֵלָה וַיִּמָּצְאוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן אֶת-הַדָּם וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָרִיב, ואמאי **באתנחתא**, שמונחת היא שם במקום גבוה. ולזה יקרא חֶסֶד העולמות.

ג. וַיִּשְׁחָטֶהוּ. שחיטה זו מוטעמת במירכא. והיא לשון מלכות, ריכא. ככתוב וַיִּקְרָב אֶת קֶרְבֵּן הָעָם וַיִּלָּח אֶת-שְׁעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטֶהוּ וַיִּחַטְּאֵהוּ פְּרֹאשׁוֹן (ט, טו').

ואמאי פְּרֹאשׁוֹן פִּירַשׁ רַש"י כעגל שלו. וכוונתו לשחיטה א. בפרשה זו, שהיא כדלעיל, בספירה של גבורה. ומודגשת בכ' הדמיון, פְּרֹאשׁוֹן לומר לך שבכך ניבחת המלכות, בגבורה.

ד. וַיִּשְׁחָט. (ט, יח') ומוטעמת במהפך. לשון התהפכא, התהפכות. שעל ידי כך

לעומקו של מקרא שמיני

בשילוב שם השם

כמבואר:

כתר

י חכמה בינה ה

חסד ו גבורה

תפארת

נצח ו הוד

יסוד

ה

מלכות

ואשר על כן כתיב וַיֵּשָׂא אֱהֱרָן אֶת-
(ידו) יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרֲכֵם (ט, כב')

פירש רש"י: וַיְבָרֲכֵם. ברכת כהנים,

יברכך, יאר, ישא.

והם כנגד ג' ספירות הק', כתר, חכמה,

בינה, כנ"ל.

ויחד עם שבע הספירות הנ"ל

המרומזות בשבעה אופני השחיטה

וטעמיהן, הרי בהן נשלמות העשר

ספירות הק', כאמור לעיל.

ולכא מילתא דלא רמיזא

באורייתא, שכן כתוב: וַיֵּשָׂא אֱהֱרָן

הג' וַיִּשְׁתָּט האמור באיל המילואים

בטעם שלשלת והיא כנגד ספירת

היסוד שכן ספירת היסוד משתלשלת

ועולה לה דרך כל הספירות והעולמות,

כבריה התיכון עד הכתר העליון.

ואשר על כן נקודתה בשורק, שהיא

כנגד הו' שבשם הוי"ה המחברת בין ה'

תחתונה לה' עליונה, כסולם המחבר בין

המלכות בארץ עד ליה' חכמה ובינה

וכתר עליון בשמי שמים עליונים.

כמובא בשערי אורה לר' יוסף

ג'יקיטאלי בשער ה'.

ויחד הן כנגד שבע ספירות מחסד ועד

המלכות הרומזות על התיקון של הכהן

בעולמות כנגד שבע הספירות הק'.

ומה שלא הוציאן הכתוב לפי סדר

הספירות, חסד גבורה תפארת נצח הוד

יסוד מלכות, לרמז על עבודת הכהנים

שהם כנגד עבודת המלאכים ב"רצוא

ושוב".

ונוספים הם על ג' ספירות הק' כתר,

חכמה, בינה, שהם כנגד ג' הברכות

של הכהן יברכך, יאר, ישא, ויחד הם

עשר ספירות הקדושות אשר כנגדן

מתקן הכהן בעולמות עליונים: כציור

הספירות בס' הק',

לעומקו של מקרא שמיני

הם 22, כנגד כ"ב אותיות של השם הק'
היוצא מברכת כהנים:

והובאו בארוכה בקונטרס לעומקו של
מקרא לפר' צו. והם: **אנקת"ם פסת"ם**
פספסי"ם די"ו נסי"ם. והם כנגד ג'
תיבות שבפסוק ראשון, יברכך י'ה'וה'
וישמרך. ושתי תיבות שבפסוק שני.
יאר י'ה'וה'. יחד 22 אותיות.

ולפי שם קדוש זה יסדו את התפילה
המובאת בספרים [ברב הסידורים
בברכת כהנים שבמוסף לג' רגלים], וכן
בתקיעת שופר:

אַל נָא קָרַב תְּשׁוּעַת מְצַפִּיָּה, בראשי
תיבות הוא השם הק' אנקת"ם היוצא
מן יברכ"ך [בחילוף אותיות] והיא
כנגד **תפילה**, כאמרו: **אַל נָא שְׁמַע**
אַנְקָתָם,

פְּחֻדִּיךָ סָר תוֹצִיאָם מִמָּאָסָר,
בראשי תיבות הוא השם הק' **פסת"ם**
היוצא מן י'ה'וה' [בחילוף אותיות]
והיא כנגד **פרנסה וכלכלה**, כאמרו: **אַל**
נָא תֵן לָהֶם פִּיסַת פֶּתֶם.

פְּדֵה סוֹעִים פֶּתַח סוֹמִים יְמִינְךָ
מְצַפִּים, בראשי תיבות הוא השם הק'

אֶת-יְדוֹ) יִגְדִּיו. כתיב ידו וקריא יד'ו.
בתוספת י'. ותרמוז **היו"ד** הנוספת
שבתיה יגד'ו לעשר ספירות הק',
כנ"ל. וכן ירמזון **עשר אצבעותיו** של
הכהן שבשתי **ידיו** על השכינה השורה
על עם ישראל דרך השתלשלות ההוי"ה
לעשר ספירות הק'.

ועוד יש לומר, שתרמוז **היו"ד**
הנוספת **שבתיה יגד'ו** על הבטחה
שהבטיח הקב"ה "ואני אברכם".
(במדבר, ו, כז). וכדפירש רש"י שם:
ואני אברכם **לישראל**, דבר אחר, ואני
אברכם, **לכהנים**.

והכי פירושו: ואני אברכם **לכהנים**,
שכן תשכון **היו"ד**, השכינה הק'
במעשי ידיהם. ואני אברכם **לישראל**,
שהיא **היו"ד** של ישראל, המורה על
השראת השכינה בישראל.

ועוד תרמוז היו"ד שבגד'ו של אהרן
הכהן, לשם השם בן כ"ב אותיות, הם
המלאכים הק' היוצאים מברכת כהנים.
כיצד: **ידו** כתיב. בגימטריא 20. והיו"ד
הנוספת שבקריא במילוי אותיותיה יו-
ד שהם גם 20 ובגימטריא קטנה 2. יחד

לעומקו של מקרא שמיני

התפארת,

פסתם כנגד נצח,

פספסים כתנת פסים הם בגדי ישע כנגד
הוד,

די"ו כנגד **יסוד**, והן אותיות **יסוד**
עם האות **ס'** של הנסים, שהנסים יתגלו
במלכות **שם** תוקף עשיית הנסים,
ואשר על כן הם משיקים זה לזה, **יסוד-**
מלכות.

ועל דרך הרמז והצח נאמר: לית
מילתא דלא רמיזא באורייתא, שנאמר
(בראשית מ, יא) **וְכֹס פָּרְעָה בְּיָדִי וְאֶחָד**
אֶת-הָעֶנְבִּים וְאֶשְׁחַט אֹתָם אֶל-כּוֹס
פָּרְעָה וְאָמַן אֶת-הַכּוֹס עַל-כֶּף פָּרְעָה.

ג' פעמים כוס נאמרו כאן, והמילה
כוס תוֹרָה על שם הוי"ה בברכת כהנים
ג' פעמים. כיצד: חלק את המילה **כוס**
לשניים. כ"ו בגימטריה שם י'הו"ה, **ס'**
בגימטריה **ששים**. כנגד **ס'** אותיות
שבברכת כהנים. הרי **ג'** פעמיים שם
הוי"ה בברכת כהנים בת **ס'** אותיות.

וה-ס' אותיות שבברכת כהנים הם
ששים הגבורים אשר למלך שהשלום
שלו הנשלחים בברכת כהנים לכל אחד

פספסי"ם היוצא מן וישמר"ך
[בחילוף אותיות] והיא כנגד **מלבושי**
כבוד ככתונת הפסים של יוסף הצדיק,
וכאמרו: מן לָהֶם **מלבושי כבוד**
ככתונת הפסים,

וירמוז בזה ליתן **בגדי ישע** לפדות את
הסועים הנרגשים והסוערים כרוח
סערה ונוודדים בגלותם [על פי רש"י
תהלים נה, ט'] ולפקוח עיני המצפים
לגאולת ימין ה' עושה חיל.

דָּלָה יוֹקְשִׁים וְקִבֵּץ נְפוּצִים סְמוּךְ
יָה מַפְלִתָנוּ בראשי תיבות הוא השם
הק' די"ו נסי"ם היוצא מן יא"ר
י'הו"ה' [בחילוף אותיות]
והיא כנגד **השגחת ה' בארץ ומעשי**
נסים, וכאמרו: האומר לעולמו די
יאמר **די** ולא עוד לצרותי, אדון
המעשים יַעֲשֶׂה לָנוּ **נסים**. ובאמרו דיו
נסים ירמוז לנסים כפולים ומכופלים.

וחמשת השמות היוצאים מברכת
כהנים כנ"ל הם כנגד ה' ספירות
אחרונות של הורדת השפע, **תפארת,**
נצח הוד יסוד, המורידות השפע
ל**מלכות**. כדלהלן:

אנקתם שהיא כנגד התפילה, היא כנגד

לעומקו של מקרא שמיני

ובאמרו וְאָקַח אֶת-הָעֲנָבִים, ירמוז על לקיחת הבהמות לשם קרבנות, המקשרות בין ישראל לאביהם שבשמים.

וכן פירש רש"י ביריעות המשכן ובלולאותיהן ובקרסים המחברים ביניהם: (שמות כ"ו) ועשית לולאות תכלת. תרגם אונקלוס וְתַעֲבֹד עֲנוּבִין דְּתַקְלָא, לשון עניבה: ומכניסין [קרסי הזהב] ראשן אחד בלולאות שבחוברת זו, וראשן אחד בלולאות שבחוברת זו, ומחברין בהן:

וכן כאן ידרש הָעֲנָבִים לענין עֲנוּבִין המחברים את הלולאות אשה אל אחותה. ולולאות יורה על דרכי אמונה, שנאמר לולא האמנתי, ויהיה הכהן כמקשר בין ישראל לאביהם שבשמים בקרסי זהב של ברכותיו את לולאות האמונה.

ואמר במשכן על היריעות חוברות אשה אל אחותה, שתהיינה ברכות הכהן קשורות זו בזו ומקשרות את העולמות זה בזה ואת ישראל לאביהם שבשמים זה לזה כפיט בשבת קדש: שִׁמְרוּ שְׁבֻתוֹתַי וכו' וְלוֹו עָלַי כְּנִי וכו'

מישראל ליתן לו משאלות לבו ולעשות שליחותם נאמנה.

ואשר על כן על דרך הצח, יִדְרֹשׁ אל תקרי וְאָשֻׁטַּט ב-ש שְׁמאלית, אלא וְאָשֻׁטַּט ב-ש ימנית, מלשון שחיטה, שחיטת קרבנותיו.

ונאמר ג' פעמים פרעה, וירמוז לג' ברכות על ידי אהרן הכהן, שכן הסמיך הכתוב את המילה פרעה לאהרן שנאמר (שמות לב, כה) כִּי-פָרַעַה אֶהְרֹן, וכן הם אותה גימטריה קטנה (4), ומה שניתן הכוס בידו הוא רמז לתיקון למה שנאמר כי פרעה אהרן. ולא עוד יהיה לְשִׁמְצָה, אלא לְשֵׁם מִצְנָה.

ונאמר וְאָמַן אֶת-הַכּוֹס על פֶּה פְּרָעָה. ואמאי אמר פֶּה פרעה ולא אל פרעה, אלא לרמוז על נשיאת כפים על ידי אהרן בכו"ס ישועות, הן הג' ברכות ושם הוי"ה (ג' פעמים כ"ו) יחד עם ס' אותיות, בברכת כהנים.

ובאומרו וְאָמַן אֶת-הַכּוֹס על-כֶּף פְּרָעָה, הרי הוא כאומרו: וְאָמַן אֶת הַכ"ו (שם הויה) בס' אותיות על כפי אהרן, בג' ברכות שבנשיאת כפים.

לעומקו של מקרא שמיני

וְהָעֵלָה וְהַשְׁלָמִים.
(ט,כב')

וַיִּבְרְכֶם וַיֵּרָד. בשימת לב, יש ליתן
טעם לסמיכות הכתוב וַיִּבְרְכֶם וַיֵּרָד.

לפשוטו של מקרא פירש רש"י
ויברכם. ברכת כהנים. וירד.
מעל
וכבר העיר כאן השפתי חכמים
שמקרא מסורס הוא וצריך לומר
שתחילה ירד, ואח"כ ברך. ואכן כן
דעתו של רש"י שבאמרו וַיֵּרָד כוונתו
שירד כבר קודם לכן.

ואשר על כן יש ליתן טעם מדוע
יהיה המקרא מסורס, ולא לפי סדר
הענינים. שהיה צריך להיות כך סדר
המקרא: וַיֵּרָד וַיִּבְרְכֶם, ומדוע נכתב
וַיִּבְרְכֶם וַיֵּרָד.

ולעומקו של מקרא ובדרך של אל
תקרי יאמר: אל תקרי וַיִּבְרְכֶם וַיֵּרָד
אלא וַיִּבְרְכֶם וַיֵּרָד. שעל ידי וַיִּבְרְכֶם
מוריד הכהן לעולם את שפע הרחמים
שהושפעו על ידי הקרבנות. והוא כעין
"רצוא ושוב", שהקרבנות משפיעים
שפע רב של רחמים בעולמות, וברכת
הכהנים עולה מעלה ומורידה שפע זה

ונתתי את ברכתי, אֲשֶׁה אֵל אֲחֻזָּתָה
לצָרוֹר. והוא ענין עָנוּבִין. ונרמז
בַּעֲנָבִים.

וירמוז על ירידת השפע של הרחמים,
הנסחטים כביכול על ידי ברכת הכהנים
וְשָׁחִיטָה קרבנותיו ונוזלים אחר
שְׁחִיטָתוֹ מֵרוֹם הַהוּי"ה דרך
השתלשלות הספירות אל כפיו וס'
אותיות הברכה, היא כוס הישועות של
ברכת הכהנים בתיקון עשר הספירות
הק'.

ועוד י"ל, על דרך הרמז, שהיו"ד של
ירידת השפע תוֹרָה על הבטחה
שהבטיח הקב"ה "ואני אברכם". ואני
אברכם לכהנים, שכן תשכון היו"ד
במעשי ידיהם. וכן הבטחתו ואני
אברכם לישראל, שהיא היו"ד של
ישראל.

ועוד לעניין הורדת השפע בברכת כהנים ובתפילת העמידה

וַיִּשָּׂא אֱהֱרֹן אֶת יָדָיו אֶל-הָעָם
וַיִּבְרְכֶם וַיֵּרָד מֵעֶשֶׂת הַקְּטָאֹת

לעומקו של מקרא שמיני

ועוד ירמוז בזה שהקרבנות הן הדבר המעמיד והמחזק את העולמות. ועל דרך אל תקרי: אל תקרי **מַעֲשֵׂת** אלא **מַעֲשֵׂת** שהמילה **עֲשֵׂת** תורה על חוזק. וכמובא בשיר השירים (ה, יד) **מַעֲשֵׂי עֲשֵׂת** שֶׁן מַעֲלָת סְפִירִים: והוא לשון מקשה אחת, ולשון בהירות ונִפְנוּת (מצודת ציון), לומר לך שהחטאת והעלה והשלמים הם חטיבה אחת של מעמד העולם, והם הבהירות והזכות של שפע הברכה. כמשנה בפרקי אבות (פרק א') על ג' דברים העולם עומד וגו' ועל העבודה.

וכן מובא במדרש רבה שה"ש (פרשה ה), **מַעֲשֵׂי עֲשֵׂת** שֶׁן זו תורת כהנים (חומש ויקרא). מה הכרס הזה הלב מכאן והכרעיים מכאן והוא בתווך, כך תורת כהנים. שני ספרים מכאן (בראשית שמות) ושני ספרים מכאן (במדבר דברים) והוא (תורת כהנים) באמצע.

ובשימת לב לכוונת המדרש, יש לומר, שתורת כהנים הוא כבריה התיכון המברית מן הקצה אל הקצה. ולכן הכל תלוי בו.

מעולם האצילות דרך הבריאה ויצירה אל עולם העשייה.

ואשר על כן נאמר: **נִפְרָד מַעֲשֵׂת, ששחיטת הקרבן מעלה הרחמים עד עולם האצילות, וברכת הכהנים מורידה השפע חזרה לעולם העשייה.**

ובשימת לב לא נאמר מעשות עם ו' אלא **מַעֲשֵׂת** ללא ו'. שאין צריך לומר **מַעֲשֵׂת** עם ו', שה' היא ו' משם הוי"ה, היא ו' היסוד העולה עד הכתר העליון ומורידה את השפע חזרה עד למלכות שמשתלשלת מן היסוד, והיא ה' שאמר הקב"ה **וְאֲנִי אֶבְרַכֶּם**. (נשא, במדבר ו, כז' בברכת כהנים). וממילא כאילו נאמר **מַעֲשֵׂת** עם ו'.

ועל דרך האמונה והצח, יאמר: ובהיותינו מצפים לראות בשוב ה' ציון, ולעבודת הקרבנות, עבודתנו עתה היא בבחינת ונשלמה פרים שפתינו, ואשר על כן השפעת הרחמים בעולמות נעשית ע"י התפילה, והכהן בברכתו בסיום התפילה מוריד הרחמים אלינו לעולם העשייה.

לעומקו של מקרא שמיני

שאומרים סובבי מזבח בחג הסוכות,
אני והו הושיעה נא.

וירמוז להשתלשלות תפילת י"ח.
אני הוא הבסיס הנדבך הראשון של
תפילת י"ח **בג' ראשונות** שהם כנגד
אדנות.

והי"ג אמצעיות הן הנדבך השני בבנין
והן כנגד **אתה**. ואשר על כן יפתחו
הי"ג ברכות אמצעיות במילה **אתה**.
אתה חונן וכו'. **והג' אחרונות** הן הנדבך
השלישי בבנין הי"ח והן כנגד **הוא**.
ואשר על כן מדגישים במודים, **שְׁאַתָּה**
הוא וכו'.

והג' ראשונות הן כנגד ג' ספירות
עליונות, **חכמה בינה ודעת**.
ואע"פ שאין ספירת הדעת בנגלה
אלא בנסתר ובהצנע, ולכן אינה
נחשבת במספר העשר ספירות, כאן
בתפילת י"ח היא מתגלה ביפי
תפארתה, כדי להתחבר עם הברכה
הראשונה של חול שנקראת **אתה חונן**
לאדם דעת. והיא כנגד האל הקדוש
וניקודה כך הוא: **יְהוָה**. (כניקוד
האותיות).

עוד ירמוז הכתוב על דרך הרמז והסוד:
על **תשע** ספירות עליונות אשר יורידו
השפע לספירה העשירית היא **המלכות**.
בדרך של **אל תקרי**. אל תקרי **וַיֵּרֶד**
מִעֲשֶׂת אלא **וַיֵּרֶד מִתְשַׁע**. שתירד
הברכה **מתשע** הספירות העליונות
לספירה **העשירית**, בעולם העשייה,
היא **המלכות**.

וזה גילוי השכינה האמור בפסוק
(ט"ו) **וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר-צִוְּנָה**
ה' תַּעֲשֶׂוּ וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'.

וזה שכתוב **ויברכם מעשת**. **ויברכם**
מתשע. דרך השתלשלות התשע
ספירות **אל ספירת המלכות** מתוך תשע
העליונות של החטאת והעלה והשלמים,
אל **נְאֻמִּי אֲבִרְכֶם**.

ובשימת לב, יש ליתן טעם לאומרו
נְאֻמִּי אברכם. מדוע נקט **ואני** ולא שם
אחר כגון **וה'** יברכם.

ומובא בספרו של ר' יוסף ג'יקיטליא,
שערי אורה, שהמידה **אנ"י** היא מידת
אדנ"י בספירת המלכות. והוא השם
השלשים וששה מע"ב שמות היוצאים
מג' פסוקים ויסע ויבא ויט. וכפי

לעומקו של מקרא שמיני

**וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי ה' אִשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא
צִוָּה אֹתָם: (י, א')**

ע' בעל הטורים שפי' על דרך סרסהו ודרשהו, אל תקרי **אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם** אלא **אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם לֹא להקריב**. וזה שמוטעמת התיבה **לֹא במירכא כפולה**. וכבר נתבאר לעיל (עמ' ד') במילה **וַיִּשְׁחָטֻהוּ** שהטעם מירכא יורה על **מלכות**. וכאן עברו על מצנת המלך.

ועל דרך הצח יאמר, שלכן המילה **לֹא**, מוטעמת במירכא **כפולה**. שציווה **המלך לשניהם** לא להקריב אש. או שציווה אותם **ציווי כפול** לא להקריב. כאומרו: לא ולא.

ובאוה"ח הק' פירש שמרוב **תשוקתם להקריב** הקריבו אף על פי שלא צוּוּ. וכלשונו: **שְׁאֵלֵיהֶם תִּאֲנוֹת הָעֶבְרִיָּה**.

ולפי בעל הטורים הנ"ל תתחדד תשוקתם ותאותם לעבודה, **עד כמה תאותם עֲזָה הִיָּתָה**. שהקריבו אף על פי שצוּוּ **שְׁלֹא להקריב, במירכא כפולה**, בציווי **כפול ומכופל**.

^^^

וי"ג אמצעיות ואחרונות הן כנגד שש ספירות מחסד ועד יסוד. **שהעבודה כנגד נצח**, מודים כנגד הוד ושלום כנגד יסוד. וברכת כהנים כנגד השלום. וסודו כנגד השלמים.

כפי שנאמר בפרשתנו: וַיֵּרֶד מִעֲשֶׂת הַחַטָּאת וְהָעֵלָה וְהַשְּׁלָמִים. ולפי זה מתקבל ברעוא **החטאת והעולה והשלמים כנגד נצח הוד יסוד**.

ושם הוי"ה שבפסוק יהיו לרצון, הוא כנגד **המלכות**.

ובזה נשלמו העשר ספירות שכנגד תפילת י"ח ברכות. שבזה נשלם הסולם של התפילה המגיע עד כסא הכבוד.

וזה שאמר הפסוק (פרשת נשא, במדבר ו, כז) וַאֲנִי אֶבְרַכְכֶּם הו"ו של ואני הוא כנגד היסוד, אנ"י כנגד המלכות. והם יחד **יסוד מלכות**. עליהם מושתת בנין הברכות. ואשר על כן נקבעה ברכת כהנים לפני שים **שלום, לשלימות** הבניין.

^^^

לעומקו של מקרא שמיני

את הנגינה של הגרשיים לנגינת התלשא: **ואל יהא דבר זה קל בעיניך** [מה שהמלה מוטעמת בשני טעמים], **שְׁפֹל** התורה כולה **רמיזות וענינים שכליים** נאמרים בהשגחה גמורה למי שמתבונן בספר תורת האלהים. וכן יש לומר בנידון דידן באומרו: **קָרְבֹּו**.

ומובא במדרש לקח טוב בפרשתנו שהיו מישאל ואלצפן יראים לגשת לכן אמר להם פעמיים ואשר על כן מוטעמת המלה **קָרְבֹּו** בשני טעמים.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הרמז והצח יש לומר, שנרמז בתיבה **קָרְבֹּו** **עם שני הטעמים, שהאחד יעלה לגְדוּלָה** שכן מוטעם בתלישא **גְדוּלָה**, **והשני יהיה נגרש מן הגְדוּלָה**, שכן מוטעם בגרשיים.

ואמנם כן, אֶלְצָפֹן שהוא הקטן מבין השנים זכה **לְגְדוּלָה**, ונתמנה על ידי משה להיות **נְשִׂיא בֵּית אָב לְמִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנִי, ומישאל** שהוא הגדול לא נתמנה לנשיא אלא היה כאחד מן הלויים נושאי כלי הקדש.

דרשת קָרְבֹּו וסוד אליצפן

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-מִישָׁאֵל וְאֶל-אֶלְצָפֹן בְּנֵי עֲזִיזֶל דָּד אֶהְרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם קָרְבֹּו שְׂאֹו אֶת-אַחֲיֶכֶם מֵאֵת פְּנֵי-הַקֹּדֶשׁ אֶל מַחֲוִיז לְמִתְחַנֶּה: (י, ד')

קָרְבֹּו. מנוקד בשני טעמים מפסיקים [שלישים]: **תלישא גדולה, וגרשיים**. והטעמת הנגינה של שני הטעמים היא על ה"ב" של **קָרְבֹּו**. ולפי המסורה יש להקדים את נגינת הגרשיים לנגינת התלישא גדולה כזה: **קָרְבֹּו** ומה שנכתב קודם התלישא הגדולה, כי לעולם מקומה של התלישא הגדולה **בתחילתה** של התיבה, והגרשיים לעולם מקומם **בהברה המוטעמת**. לכן נכתב: **קָרְבֹּו**, וקרינן **קָרְבֹּו**.

ויש ליתן טעם לשני טעמים אלו המפסיקים בתיבה אחת.

על דרך הסוד כבר כתב רבנו בחיי בפרשת בראשית [ה, כט'] על המלה **זֶה** יִנְחַמְנִי המוטעמת **בשני טעמים** אלו, ואשר גם שם לפי המסורה יש להקדים

לעומקו של מקרא שמיני

ובשימת לב יש לומר ליסוד פירושו
באשר קרב הכתוב את שם לפעולת
הלקיחה, שנאמר: **וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּלְכֹּט**.

הכי נמי, על דרך הרמז והצח, **נֶאֱמַר
גַם כֹּאן: קרי וַיִּשְׁאַם**, וכתוב חסר ו',
וכאילו כתוב **וַיִּשְׁאַם**. לשון **יחיד**,
כביכול לבדו. רמז לך הכתוב כי אחד
מהם נתאמץ יותר בנשיאתם. ומי הוא
האחד, הרי זה אלצפן שהרי **קרוב הוא
בפסוק למילה קָרָבִי כנ"ל**, ועוד שכן
**וישא"ם בראשי תיבות וישא אלצפן
מישאל**. הקדים את אלצפן גם במילה
וַיִּשְׁאַם.

ואשר על כן פירסמו הכתוב, כדרך
שמפרסמים עושי מצוה. ובג' אופנים
פירסמוהו:

הא', שניתן לו אות י' תוספת לשמו.
שבחומש במדבר (ג,ל') נקרא **אליצפן**
בן עוזיאל. כתיב מלא עם יו"ד.
שהקב"ה נתגאה בו והוסיף לו אות
משמו.

הב', שמינוהו לנשיא על בני קהת
ככתוב (במדבר ג,ל') **וַיִּנְשֵׂא בֵּית אָב
לְמִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנִי אֱלִיצָפֹן בֶּן עֲזִיָּאל,**
הג', שהעיד עליו הכתוב באמרו

ויש לשאול, על מה ראה משה כך למנות
את הקטן לגדולה, ולהיות הגדול נגרש מן
התפקיד הרם.

ויש לומר כי **מידה כנגד מידה** נהגה בו.
**שְׁבַעֲמֹר משה אליהם קָרָבִי שָׂאוּ אֶת-
אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי-הַקֹּדֶשׁ**, האחד נתאמץ
יותר במצוה, והוא אלצפן בן עוזיאל.
ובמידה כנגד מידה, זכה להיות נשיא בני
קהת הנושאים את כלי המקדש.

ויתבאר על דרך הדרש שנתאמץ
אֱלִיצָפֹן יותר במצוה, שהרי **קרוב הוא
בפסוק למילה קָרָבִי** יותר ממישאל
אחיו. שהיה יכול לומר **קָרָבִי מישאל**
ואלצפן וכו'. ומשנאמר **וַיִּקְרָא מִשָּׁה אֶל-
מִישָׁאֵל וַאֲלֵ אֱלִיצָפֹן קָרָבִי**, שמע מינה
שאלצפן נתאמץ יותר במצוה.

ועל דרך מה שפירש רש"י בפרשת נח:
**וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּלְכֹּט אֶת-הַשְּׂמִלָּה וַיִּלְשִׁימוּ
על-שְׁכָם וְשִׁנְיָהֶם (ט,כג)**

מפרש רש"י: [פרק ט' פס' י"ח] **ויקח
שם וילפת**. ויקחו אין כתיב כאן אלא
ויקח, לימד (ב"ר לו, ו.) על **שם
שנתאמץ במצוה יותר מילפת**, לכך זכו
בניו לטלית של ציצית.

לעומקו של מקרא שמיני

ועל דרך הצח האמר, שעל כן נקרא שמו אליצפן. אלי צפן את מינויו בלבו ופרסמו הכתוב על פי הדיבור.

~~~~~

וישאם בכתנתם

ויקרבוי וישאם בכתנתם אל-מחויץ למתנה כאשר דבר משה (י,ה)

לית מילתא דלא רמיזא באורייתא. שכן רמז הכתוב מיתתם בפרשת תצוה שנא' "ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות. [כט ח']". פשט הכתוב תקריב כתרגומו תקרב. אבל רמז יש כאן על הקרבתם ועל מיתתם של נדב ואביהוא בני אהרון על מזבח היראה של ונקדש בכבודי. וכן ירמוז הכתוב שם והלבשתם כתנות, אפילו בזמן הקרבתם ושריפתם יהיו לבושים כתנות. כדאמרו שריפת נשמה וגוף קים.

ועוד יש לומר, וישאום בכתנתם. זה שאמר הכתוב לעיל (פרשת צו, ח, ב') ואת הבגדים. [בה"א הידיעה]. קח את-אשרלך ואת-בגיו אתו ואת הבגדים ואת שמן המשחה ואת | קר הקטאת ואת

ויקרבוי וישאם בכתנתם. וישאם כתיב, ללא ו'. וכאילו כתוב וישאם. שנתאמץ במצוה יותר מאחיו.

ובזה ינתן טעם, למחלוקתו של קרח. שכן פירש רש"י (במדבר טז, ו'): ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור.

אמר קרח: אחי אבא ארבעה היו, שנאמר ובני קהת עמרם ויצהר וחסרון ועזיאל (שמות ו, יח), עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני? שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם! והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו.

ולא ידע קרח את סודו של אליצפן. שרק הקב"ה הבחין בהשתדלותו, והורה למשה למנות את אליצפן נשיא על פי הדיבור.

לעומקו של מקרא שמיני

אֵיתָמַר בְּנֵי אֶהְרֹן הַנּוֹתָרִים לֵאמֹר [מִדּוּעַ
לֹא-אָכַלְתֶּם אֶת-הַסֹּטָאֹת בְּמָקוֹם הַקֹּדֶשׁ]

ויש ליתן טעם בחילוק הנ"ל:

בפסוק הראשון (י"ו) אין צורך להזכיר
"הנותרים" כלל, שהרי נאמר בו הציווי
רֹאשֵׁיכֶם אֶל-תִּפְרְעוּ בַּגִּלָּל מוֹת נֹדֵב
וּאֲבִיהֶוּ.

בפסוק השני (י"ב), אמר הַנּוֹתָרִים עִם
י' בַּגִּלָּל הַמִּנְחָה שֶׁנֶּאֱמַר בִּהַ הַנּוֹתָרֹת
מֵאֲשֵׁי יְהוָה וְאֶכְלוּהָ מִצֹּת אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ
כִּי קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הִוא: וְלֹהֲקִישׁ מִן
הַמִּנְחָה לִבְנֵי הַנּוֹתָרִים שֶׁלֹּא הִיָּה בֵּהֶם
דּוֹפִי וְהֵם קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים כַּמִּנְחָה.

ובפסוק השלישי (י"ז) אמר הַנּוֹתָרִים
לֵלֵא י' מִשּׁוּם סְמִיכוּתָהּ לַמִּלָּה וְיִקְצֹף:
וְיִקְצֹף עַל-אֶלְעָזָר וְעַל-אֵיתָמַר בְּנֵי אֶהְרֹן
הַנּוֹתָרִים, לֹמֵר לָךְ שֶׁלֹּא קִצַּף מִמֶּשׁ
עֲלֵיהֶם אֲלֹא רַק מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ שֶׁל אֶהְרֹן,
וְכִרְשִׁי שֶׁפִּירֵשׁ בַּמָּקוֹם: בִּשְׁבִיל כְּבוֹדוֹ
שֶׁל אֶהְרֹן הִפְךָ פָּנָיו כִּנְגַד הַבָּנִים וְכַעַס:
וְכֵן כִּדִּי לֹמֵר לָךְ שֶׁאֵין כַּעַסוֹ כַּעַס עוֹלָם
אֲלֹא רַק כִּדִּי לַהֲוֹרוֹת לָהֶם הַהִלָּכָה.

ועל דרך הצח, נכתב הַנּוֹתָרִים לֵלֵא
י"ד, שֶׁהוֹתִירָם לַחַיִּים. שֶׁלֹּא יִהְיֶה
כַּעַסוֹ כַּעַס עוֹלָם, וְלֹא יִמּוּתוּ מִהַקְפָּדָתוֹ.

שְׁנֵי הָאֵילִים וְאֵת סֵל הַמִּצֹּת. שֶׁהִיָּה
יִכּוֹל לֹמֵר וְאֵת **בַּגְדֵיהֶם**. מֵאֵי וְאֵת
הַבְּגָדִים בַּהֲדַגְשָׁתָהּ "א הִידִיעָה, שֶׁגִּלּוֹי
וִידוּעַ לִפְנֵי מִי שֶׁאֵמַר וְהִיָּה הָעוֹלָם,
קוֹרָא הַדּוֹרוֹת מֵרָאשׁ, אֵת אֲשֶׁר יִקְרָה
לְבָנֵי אֶהְרֹן נֹדֵב וּאֲבִיהֶוּ שִׁימוֹתוֹ
בִּשְׁרִיפַת נִשְׁמָה וְגוֹף קִיִּים, וְרִמְזוּ כֹאן
מִיתַתָם וְצָנָם **עַל הַבְּגָדִים** אֲשֶׁר יִשְׁאוּם
בַּכְּתָנָם.

~~~~~

דרשת הַנּוֹתָרִים

בשימת לב ג' פסוקים נאמרו לגבי
אלעזר ואיתמר לאחר מות נדב ואביהו:
בראשון (י"ו) **לא נאמר הנותרים כלל:**
וְנֶאֱמַר מִשָּׁה אֶל-אֶהְרֹן וְלֹאֶלְעָזָר
וְלֹאֵיתָמָר | בְּנֵי רֹאשֵׁיכֶם אֶל-תִּפְרְעוּ וְגו'
בשני (י"ב) אמר הַנּוֹתָרִים **עם י':**

וְיִדְבֹּר מִשָּׁה אֶל-אֶהְרֹן וְאֶלְעָזָר וְאֶל-
אֵיתָמָר | בְּנֵי הַנּוֹתָרִים קָחוּ אֶת-הַמִּנְחָה
הַנּוֹתָרֹת מֵאֲשֵׁי יְהוָה וְאֶכְלוּהָ מִצֹּת אֶצֶל
הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הִוא:

ובשלישי (י"ז) אמר הַנּוֹתָרִים **ללא י':**
וְאֵת | שְׁעִיר הַסֹּטָאֹת דָּרַשׁ דָּרַשׁ מִשָּׁה
וְהִגִּה שְׂרָף וְיִקְצֹף עַל-אֶלְעָזָר וְעַל-

לעומקו של מקרא שמיני

ועוד יש ליתן טעם למה שנכתב ג' פעמים שונות אך דומות, באותה לשון: **הַנּוֹתְרִים, הַנּוֹתְרִת, הַנּוֹתְרִם, כפירושו של אוה"ח הק':**

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא וגו'. ירצה להודיע מקום טעותם שהיא לב' סיבות,

הסיבה האחת להיותם כהנים **שאליהם תאנות העבודה** וזהו שהתחיל לומר בני אהרן.

הסיבה השניה, היותם גדולים במעשה **ושקולים הם כמשה ואהרן** כאו"ל (תו"כ הכא אחרי נג) וכאומרם בספר הזהר הקדוש (אחרי נו) **שהיו במדרגה גדולה מצד מעשיהם,** וזה אומרו נדב ואביהוא, ובחינ' זו אינה באלעזר ואיתמר שהגם בני אהרן **אין להם מדרגה מצד עצמם כנדב ואביהוא.**

ולעומקו של מקרא יאמר על פי אוה"ח הק' הנ"ל שכשם שהמנחה הנותרת, היא הנותר מן הקומץ שכולו לה', כן אלעזר ואיתמר הם בני אהרן שנותרו מנדב ואביהוא שבעלותם השמימה היו כקומץ שכולו לה'. וזה שאמר הכתוב על אלעזר ואיתמר **הנותרם** בלי יו"ד. שלא הגיעו לדרגת

וללמדנו כפי שמובא ברמב"ם (הלכות דעות פרק ב, הל' ג'): ואם רצה להטיל אימה על בניו ובני ביתו או על הציבור אם היה פרנס ורצה לכעוס עליהן כדי שיחזרו למוטב **יִרְאָה עצמו** בפניהם שהוא כועס כדי לייסרם ותהיה דעתו מיושבת בינו לבין עצמו כאדם שהוא מדמה כועס בשעת כעסו **והוא אינו כועס.**

ועוד י"ל, שכביכול הכתיב משה אדון הנביאים על עצמו **הַנּוֹתְרִם** בלי יו"ד, שרמז לנו בזה את מאמרו של בר קפרא רגון לא עלתה בידו אלא רגזנותא (קידושין מא.), ואע"פ שלשם שמים וכו', כי כעסו משכח תלמודו. ולכן לימד בכעסו כביכול שרק יִרְאָה עצמו כועס. ולכן כתב בלא יו"ד.

ועל דרך המוסר, יש לומר כאשר תקח את היו"ד מן הנותרים, נותרו האותיות כנוטריקון בסדר הפוך: **מ"ן תו"ה.** לומר לך, שכאשר יקדיש האדם עצמו לה', באש קודש, כנדב ואביהוא, תשאר לו הברכה במן ובתורה, בגשמיות וברוחניות. שהרי גופם נשאר קים גם בעת עלות נשמתם השמימה.

לעומקו של מקרא שמיני

אפילו וא"ו מפריד בינם לבין קונם.
והוא [תַּמְתּוֹ] לשון **תמימות**. שאם יהיו
לפניו **בתמימות** ללא הפרד כלל
יתקיים בהם ולא תַּמְתּוֹ.

~~~~~

יִין וְשָׂרַךְ אֵל-תְּשֻׁתָּהּ וגו'
(פרק י', ט')

אֵל-תְּשֻׁתָּהּ. רמז בזה לא ליתן ליצר הרע
להרשיעו. ככתוב (שמות כג, א') **אֵל**
תְּשֻׁתָּהּ יָדָה עִם רָשָׁע. אתה ובניך אתך
בבאכם אל אהל מועד, כלומר אל
תעמדו לפני שתויי יין. שהיין מכשילו
לעבירה. ומונע ממנו הלימוד. ולכן
סמך ליה **ולהורת את בני ישראל**. ועל
כן לא נאמר אל תשתה, אלא **אֵל-תְּשֻׁתָּהּ**
חסר ה'. שאם תְּשֻׁתָּה תהיה חסר קרבת
אלקים. חסר ה', ולא תְּשֻׁתָּה עליך
חשיכה ככתוב (תהלים קד, כ') **תְּשֻׁתָּה**
חֲשֹׁךְ וְיֵהִי לְלֵילָה. ועל כן אמר **ולהורות**,
לשון נהורא. שירבה על עצמו **נהורא**.
הוא אור התורה, ואשר על כן כתוב
ולהורת בלי ו' שהוא לשון תורה
בהיפוך אותיות.

~~~~~

מסירות נפש של **נדב ואביהוא** שהם
כנגד היו"ד שכולו לה', לכן נאמר על
אלעזר ואיתמר ה**נותרם** מאחיהם, **ללא**
יו"ד.

~~~~~

וּמִפְתָּחֹ אֱהֵל מוֹעֵד לֹא תִצָּאוּ פֶן-
תַּמְתּוֹ וגו' (י, ד')

על דרך המוסר, כאן הודיע הבורא
לברואיו אורחות חיים. שכל הרוצה
חיים והרוצה להיות דבוק בחיים לא
יצא מפתח אהל מועד. שכל עניין פתח
אהל מועד הוא להיות ולהינעך לפניו
בכל עת. וככתוב ואתם הדבקים בה'
אלקיכם חיים כולכם היום. (דברים ד,
ד').

לכן נאמר לֹא תִצָּאוּ. לא תצאו מזו
המידה להיות לפניו תמיד, ולא תמותו.
שאם תצאו תמותו. שרק הדבקים בה'
חיים.

וכן מובא בש"ס ובמדרשים בכל עת
שירצו הצדיקים לדבר עם קונם נאמר
בהם אמר לפניו. (כר' חנינא בן דוסא
בתענית (כד:)).

ולכן נכתב פֶן-תַּמְתּוֹ בלא וא"ו. שאין

לעומקו של מקרא שמיני

לחסדים, את הזדונות שגגות ואת השגגות לזכויות. וירמוז בזה למה שאמרו (יומא פו ע"ב) שתשובה מאהבה מהפכת את הזדונות לזכויות.

ועוד יש ליתן טעם מדוע נאמר תרומה דוקא בשוק ותנופה דווקא בחזה, כזה: **שֹׁק הַתְּרוּמָה וְחֶזֶה הַתְּנוּפָה.**

ועל דרך הצח, יקרא להם כך על שם דרך הליכת הבהמה בעודה בחיים. שבהליכתה מרימה את השֹׁק, ובהתקדמותה בפסיעותיה החזה נראה כמונף. לכו נאמר **שֹׁק הַתְּרוּמָה וְחֶזֶה הַתְּנוּפָה.**

^^^

וְאֵת | שְׁעִיר הַחֲטָאת דָּרָשׁ דָּרָשׁ מִנֶּשֶׁה (י, טז).

במסורת, חצי התורה בתיבות. דָּרָשׁ מכאן ו-דָּרָשׁ מכאן.

ולעומקו של מקרא יש לומר שבמלים אלו הראה משה להם את כעסו, ומכיון שכעס בדרישה זאת, פָּרָשָׁה ממנו שכינה. ולכן היה בזה

וְאֵת חֶזֶה הַתְּנוּפָה וְאֵת | שֹׁק הַתְּרוּמָה תֵּאָכְלוּ בְּמָקוֹם טָהוֹר וגו': **שֹׁק הַתְּרוּמָה נִתְּנָה הַתְּנוּפָה עַל אֲשֵׁי הַחֲלָבִים יָבִיאוּ וגו' (י, יד-טו')**

יש ליתן טעם מדוע כפל הענין בשני פסוקים ובסדר הפוך. **חזה התנופה ושוק התרומה, שוק התרומה וחזה התנופה.**

וי"ל כפירוש רש"י לעיל בפרשת צו (ז, י') כשמביאו מבית המטבחים נותן **החלב על החזה**, וכשנותנו ליד הכהן המניף, נמצא **החזה למעלה והחלב למטה**, וזהו האמור **במקום אחר שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף וגו' (ויקרא י, טו.)**, ולאחר התנופה נותנו לכהן המקטיר, **ונמצא החזה למטה.**

ומשום שמתהפך כמה פעמים מזמן הבאתו ועד הקטרתו, פעם החזה והשוק למעלה והחלבים למטה ופעם החזה והשוק למטה והחלבים למעלה, **נכתבו גם הפסוקים בפרשתנו בסדר הפוך.**

ולעומקו של מקרא על דרך הרמז ירמוז בזה שהקרבנות יש בהן כח **להפוך את הרוגז לרחמים**, ואת הדינים

לעומקו של מקרא שמיני

יש ליתן טעם מדוע הסמיך תורת חיה ועוף לעניין מות שני בני אהרון. שהרי היה ראוי לכאורה להסמיך מיד את פרשת אחרי מות לכאן. שזה המשך הענין. אחרי מות שני בני אהרון. וי"ל על פי מה שפירש"י בזאת החיה, מלשון **חיים** שאתם דבקים במקום במאכלים כשרים להיות דבקים במקום, ועל ידי כך **חיים כולכם היום** ככתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם **חיים כולכם היום**. ולא כשני בני אהרון שהקריבו **אש זרה אשר לא צוה אותם, שלכאורה לא היו דבקים במקום**.

ועי' באוה"ח הק' שמסרו נפשם מרוב דבקותם במקום, אך לא זו היא הדביקות הנרצית. ולכן צריך לומר שבא הכתוב של **זאת החיה** ללמדנו על נדב ואביהוא, **מה היא הדבקות הנרצית**. שהדבקות הנרצית במקום ב"ה היא הדבקות על פי ה'. ונדב ואביהוא לא עשו על פי ה' בדבקותם. ולכן בא ללמדנו שזאת תעשו. זאת החיה.

ועוד, י"ל דהסמיך מאכלות אסורות ל"ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני

כמעט כדי לשכח **חצי מתורתו**. והוצרך לומר **לא שמעתי**. וכרש"י בפרק י' פסוק כ': **וייטב בעיניו. הודה ולא בוש לומר לא שמעתי** (ת"כ פרק ב, יב). וזאת כדי לתקן את כעסו לכאורה **בענותנותו**. ואף על פי שהתבאר לעיל שרק הראה את כעסו כלפי חוץ, מכל מקום לפום מדריגתו של משה נקרא שכעס וכן העיד עליו הכתוב וכן נמצא בתרגום ירושלמי: ועל דאשפל משה גרמיה קבל עליה אגר סגי. ומה הוא שכרו הגדול, שלא שכח תלמודו.

ועל דרך הצח, נבחרו תיבות אלו **דָּרָשׁ דָּרָשׁ** להיות חצי התורה בתיבות, לומר לך עד כמה שתדרוש את התורה לא תגיע אלא לחציה, וכגון שאמרו שאין אדם מת וחצי תאוותו בידו, כן המת באהלה של תורה לדרוש עמקותה, עדיין לא יגיע לחציה.

~~~~~

זאת המִּהָה

זאת המִּהָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל-
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ (יא, א')

לעומקו של מקרא שמיני

שגם במיתתם נותנים חיות בעולמות עליונים. ובזה מיתת הצדיקים מכפרת. ולכן נסמך למותם "וזאת החיה".

~~~~~

סימני מעלי הגרה ומפריסי הפרסה כנגד הגאולה והתורה והמצוות

**וְאֵת-הַחֲזִיר כִּי-מִפְּרִיס פֶּרֶסָה הוּא
וְשֹׁסַע שֹׁסַע פֶּרֶסָה וְהוּא גֵּרָה לֹא-
יִגָּר טָמֵא הוּא לָכֶם.**
(י, ז).

הגמל והשפן והארנבת כתוב בהם **גֵּרָה יִגָּר**. וי"ל שֶׁגֵּרָה יִגָּר הוא לשון גרירה. וזה שאמרו במדרש רבה שהם כנגד הגלויות, ולכולם יש גלות הבאה אחריה. ולכן כתוב בהם יִגָּר, שהם גוררים אחריה גלות נוספת, ובחזיר שהוא כנגד אדום שאין אחריו עוד גלות שנאמר ועלו מושיעים וכו' כתוב בו **לֹא יִגָּר**. שאין הוא גורר אחריו עוד גלות אחרת. והיתה לה' המלוכה.

ה', לומר כי כל עניין מאכלות אסורות כמוס הוא עם ה', ואין לתת בו פירוש שכלי.

וכמו החטאת שצריכה להיאכל במקום הקדש, ואם הובא את דמה פנימה, תשרף ולא תיאכל. כן המאכלות האסורות, אע"פ שאפשר לתת טעם של מיאוס בחלקם, בראש ובראשונה הטעם הוא נסתר מאתנו.

ובשם האוהב ישראל מאפטא כל עניין המאכלות הכשרים כמו כל המצוות הן כדי להעלות ולתת חיות בעולמות. ודבר זה כמוס עם הקב"ה בלבד, מה יתן חיות בעולמות ומה לא. ולכן הזהיר "וזאת החיה". **זאת תתן חיות בעולמות וזו לא.**

ועל פי דבריו יש לומר שלכן הסמיך **זאת החיה** למות שני בני אהרון. שהם הקריבו אש זרה אשר לא צויה אותם השם. ולכן לא הועילו ליתן חיות בעולמות. ולכן היו צריכים להעלות את נשמתם כדי ליתן חיות בעולמות על ידי עצמם.

ונתברר כפירוש אוה"ח הק' כי צדיקים הם, וצדיקים במיתתם קרויים חיים.

לעומקו של מקרא שמיני

כיצד:

סימני מעלי הגירה הם כנגד לימוד התורה, וכן קראו לכך חז"ל לְעִי באורייתא [מדרש קהלת רבה, מדרש אסתר רבה, תרגום יונתן בראשית מט, טו' ועיד], לְעִי לשון לועס, שכביכול לועס וגורס בתורה וחוזר על לימודו כמעלה גרה. שבולע את האוכל ומעלהו חזרה ושוב בולעו ושוב מעלהו וחוזר חלילה.

ותרגומו: מִסְקָא פִּישְׁרָא. והנמשל בזה, לאדם שמעלה בלימודו פִּשְׁרֵי הדבר. וגֵּרָה תדרש מלשון שִׁכָּר, שמקבל אֲגָרָא על עמלו. שְׁהַעֲמַל מַעֲלָהוּ לקבל שכרו מושלם. ותורתו נעשית כמים הניגרים. וכפי ששנה ר' מאיר (אבות ו, א') לגבי הלומד תורה לשמה וְנִעְשֶׂה כְּמַעֲיָן הַמִּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר שְׂאִינוּ פּוֹסֵק.

וְהוֹיֵינָן בֵּהּ, והלא טבעו של מַעֲיָן שְׂאִינוּ מתגבר לעולם, שאם לא כן יציף את העולם, ונהר בטבעו יש והוא פוסק, ומה אם כן רצה לומר ר' מאיר. אלא בעמל התורה עולה האדם ומתעלה מעל הטבע, ונעשה כְּמַעֲיָן הַמִּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר שְׂאִינוּ פּוֹסֵק.

ועל דרך הצח, יש לומר, דהיינו מה שאמר ר' אליעזר בגמרא בברכות [ג.]: ר' אליעזר אומר שלש משמרות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי שנאמר {ירמיה כה-ל} ה' מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמַּעַן קֶדְשׁ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׁאָג יִשְׁאָג עַל-נְהוֹי שֶׁהַקֶּב"ה שואג על נוהו בחילוף משמרות ברקיע.

וסימנך שא"ג ר"ת שפן ארנבת, גמל. ישא"ג ר"ת יש אצלם גרירה. אבל בסוף מלכות אדום אין עוד שאגה כי יעלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה, והיה ה' למלך על כל הארץ ואין עוד גלות אחריה כי אם גאולה.

ועוד יש ליתן טעם בסימנים אלו שבראם הקב"ה בחיות הטמאות, וקראם סימני טהרה

כי סימני הטהרה הן כנגד התורה והמצוות:

ועל דרך הרמז, המשל והנמשל, סימנים אלו מְשַׁלֵּם הם לאדם המבקש לעלות מטומאה לטהרה.

לעומקו של מקרא שמיני

לשון חצי, ועל ידי כמיהת לבו לקיים כולן הוא זוכה לקיים כל התרי"ג.

ואשר על כן, אם יהיה בו רק תורה כמעלי גרה ולא יהיו בו מצוות כמפריסי הפרסה, הרי הוא כחיה הטמאה שמעלה גרה ואינה מפרסת פרסה.

וכן, אם יהיה בו רק עול מצוות כמפריסי הפרסה, ולא תהיה בו תורה כמעלי הגרה, הרי הוא כחיה הטמאה שרק מפרסת פרסה ואינה מעלה גרה.

ולעומקו של מקרא ירמזון אלן מלֵא למאמר חז"ל אל תקרי וְנִטְמָאתָם בם אלא וְנִטְמָתָם בם. שהאוכל טריפות אפילו יש בו תורה, הרי הוא בכלל הטמאים, שאינם מפריסי פרסה, וגם התורה שבו אזלא בתר טומאתו ומתקיים בו וְנִטְמָתָם בם.

ומכל מקום הם יקראו סימני טהרה, אע"פ שאין לו אלא אחד מהם, שאם יתן לב לשוב באחד מהם, הרי הוא מיד נחשב טהור לפני ה'.

ועוד בענין הנ"ל. כל מפרסת פרסה ושוסעת שסע, מובא בדעת זקנים מבעלי התוספות, למעוטי גמל שפרסותיו סדוקות מלמעלה, ומלמטה הם מחוברות. וגמל היינו גמילות חסדים, וגמ"ח ללא תורה ללא גרה

ועוד יש לומר, שגרה הוא לשון גורר, שהלימוד תורה שלו, גם אם יהיה שלא לשמה, סוף שיגרנו לשמה. שמתוך שלא לשמה יבוא לשמה. עד כאן סימן מעלה הגרה.

והסימן השני הוא מפריס פרסה. והוא כנגד המצוות אשר אדם עושה ומקיים בידיו וברגליו. ומפריס לפשוטו הוא שמחולק באצבעותיו לשנים. ולמדרשו הוא לשון פָּרַס בשחרית ופָּרַס בין הערבים, הנאמר בקטורת, וכנגד קריאת שמע בשכבך ובקומך, וכן הפורס על שמע [מגילה כד.], וכן פורס כנגד תפילה כשפורס ידיו למעלה. וכן מובא (שמות יז, יב') וַיָּקִי יָדָיו אֲמוֹנָה עַד-בֹּא הַשָּׁמֶשׁ תִּרְגַּם אוֹנְקלוֹס וַתִּהְיֶה יְדוֹהִי פָּרִיסָן בְּצִלוֹ. ומכאן נלמד לכל המצוות שאדם עושה בד"כ בידיו, וכן ברגליו כגון הרץ לבית הכנסת או לבית המדרש וכו'.

ועוד, שאין סיפק בידי אדם לקיים כל המצוות, אלא חֲצִיָּם כלומר חלקם בלבד. שהרי אם כהן הוא אינו לוי, ואם לוי אינו כהן, וכן האדם אנוס לגבי הרבה מן המצוות, לכן המצוות נמשלות למפריסי הפרסה, שפרס הוא

לעומקו של מקרא שמיני

אֶת-הַגִּמְלָל כִּי-מַעֲלָה גָרָה הוּא וּפְרָסָה
אֵינָנו מִפְּרִיס
וְאֶת-הַשָּׁפֹן כִּי-מַעֲלָה גָרָה הוּא
וּפְרָסָה לֹא נִפְרִיס
וְאֶת-הָאַרְנֶבֶת כִּי-מַעֲלָתָהּ גָרָה הוּא
וּפְרָסָה לֹא הִפְרִיסָהּ
וְאֶת-הַחֲזִיר כִּי-מִפְּרִיס פִּרְסָהּ הוּא
וְשִׁסְעַת שְׁסַע פִּרְסָהּ וְהוּא
גָּרָה לֹא יִגֵּר (יֵא, א-ז')

אינו מספיק לטהר. וכן דרשו בגמרא (ברכות ה:): על הפסוק **בחסד ואמת יכופר עוון**, שכל העוסק בתורה (תורת חסד על לשונה) ובגמילות חסדים, מוחלין לו כל עוונותיו. ובודאי כפרתו מושלמת כשעוסק בזה ובזה. בגרה אשר יגר ובפרסה אשר יפריס, בתורה ובגמילות חסדים.

~~~~~

ובשימת לב
בגמל נאמר מִפְּרִיס. לשון הווה. בשפן
נאמר נִפְרִיס. לשון עתיד. ובארנבת
נאמר הִפְרִיסָהּ. לשון עבר.
ויש ליתן טעם להבדלים הנ"ל,
ולומר. שסימני טומאה אלו הן בטבע
הבריאה מששת ימי בראשית, ואינן
ניתנות לשינוי. ואין ההלכה בהן
משתנה לעולם. ומעולם היה כך ולכן
כתיב לֹא הִפְרִיסָהּ, ולעולם יהיה כן
ולכן כתיב לֹא יִפְרִיס.

וכן בחזיר כתיב לֹא יִגֵּר. שאף על פי
שלעתיד לבא עתיד לחזור להיות מותר,
כי אז יגר, (והביאו אוה"ח הק' בשם
רבינו בחיי בשם התנחומא), מכל מקום
בימינו מיהא לֹא יִגֵּר כלל עד אחרית

וְאֶת-הָאַרְנֶבֶת כִּי-מַעֲלָתָהּ גָרָה הוּא
וּפְרָסָה לֹא הִפְרִיסָהּ טְמֵאָה הוּא
לָכֶם. (יֵא, ו').

יש ליתן טעם מדוע כתב בארנבת
מעלת גרה הוּא וגו' טמאה הוּא לכם.
קריא לשון נקבה, היא, וכתיב לשון
זכר, הוא.

ושמא י"ל שגלוי לפני הקב"ה אשר
יבקש תלמי המלך לתרגם התורה
ליוונית, ובאשר אשתו נקראה ארנבת
לכן הכתיב בתורה לשון זכר לֹא ליתן
לו פתחון פה לצער את ישראל. ואף על
פי כן תרגמו הזקנים אחרת ולא קראו
לה בשם ארנבת, שכל נתיבותיה
שלום.

~~~~~

לעומקו של מקרא שמיני

מכל העמים שממעטין עצמכם לפני,
וניתנה על ידי ענו הוא **משה רבנו**
הענו מכל האדם אשר על פני האדמה.

ומדוע תִּלְמַד ה' הגדולה על ענווה, כי
היא ו' של **גחון**, המושפל **עד עפר**.

ופירש"י הולך על גחון. זה נחש, ולשון
גחון, **שְׁחִיזָה**, שהולך שָׁח ו**נופל על**
מעיו. אם כן, לכאורה היתה ה-ו' צריכה
להיות קטנה, שבאה ללמדנו על הענוה.
ומדוע היא גדולה מכל האותיות.

אלא לומר לך, שהמידה היחידה
שיכולה להיעשות **בְּגִדְלוּת** היא מידת
הענוה, שאין לה שיעור למעלה. ככל
שיהיה יותר בענוה כן שבח הוא לו.
וככל שישפיל עצמו, כן ייטב לו. לכן ו'
דגחון גדולה.

ועל דרך הצח יֵאָמֵר:

גחון, חצי התורה באותיות.

ח' מכאן ו-ו' מכאן, והן אותיות **חן**.
לרמז על מה שכתוב **וְלַעֲנוּיִם יָתֵן חֵן**.
(משלי ג, לד').

~~~~~

הימים. ולפי הנזכר לעיל, שלא יגר
שלא יגרור אחריו קדושה כי אם
טומאה.

~~~~~

טמאים הָמָּה לָכֶם. (יא, כח')

המה לכם. כתיב המה ולא כתיב הם.
שהתיבה **המה** נקראת **מכל צד**,
מתחילתו לסופו ומסופו לתחילתו. לומר
לך שאין לכם שום צד של היתר בהם
כלל.

~~~~~

ו' דגחון חצי התורה באותיות

פֹּלְ הוֹלֵךְ עַל-גָּחֹון. (יא, מב')

גחון, ו' גדולה. והיא **חצי התורה**
באותיות. חצי התורה הראשון לפני ה-
ו', וחצי התורה השני אחרי ה-ו', וה-ו'
הגדולה בתוך.

ועל דרך המוסר יִדְרָשׁ: לומר לך
שהתורה נתנה **בענוה לענוים ע"י**
הענו:

ניתנה בענווה, על הר סיני הנמוך
מכולם,

וניתנה לענוים, שנאמר **ואתם המעט**

לעומקו של מקרא שמיני

מצרים. [יאה עלו הם השמות הקדושים המכוונים כנגד התיבות **מארץ מצרים** וכאומרו על דרך הצח: יאה היא להם עלייתם ממצרים].

הוא השם הק' **עלו**, המסייע לכל אדם מישראל הרוצה לראות עצמו כאילו **הוא יצא ממצרים**, להשיג מבוקשו.

ועוד י"ל, לסמיכות הפסוקים בסוף הפרשה, **והתקדשתם והייתם קדשים וגו', ולא תטמאו את נפשותיכם וגו'**, המעלה אתכם מארץ מצרים וגו' והייתם קדשים וגו', זאת תורת הבהמה והעוף וגו', להבדיל בין הטמא ובין הטהור וגו'.

כאן רמז הכתוב על הקשר בין הבהמות הטהורות ויציאת מצרים. כאומרו, כשם שבבהמות והחיות המפריסה פרסה ומעלה גרה היא הטהורה וכו', **כמו כן** ביציאתכם מבהמיות מצרים, ובעלותכם ממנה, לקבל תורה ומצוות, **על ידי כך אתם נטהרים**. שנאמר **המעלה אתכם מארץ מצרים**. המעלה אתכם מטומאה לטהרה, ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי קדושה וטהרה, עד הגיעכם לחמישים שערי בינה במעמד קבלת התורה.

~~~~~

פי | אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להלית לכם לאלהים והייתם קדשים פי קדוש אני. (יא, מה')

ברש"י, **המעלה** ולא **המוציא** כי **מעלה** היא גבייהו. זו היא מעלתם, שלא יאכלו איסורים. ותימה, וכי אכילה גשמית היא מעלתם ועל מנת כן הוציאים ממצרים ועשה להם כל הנסים וכו'.

אלא י"ל, שהמעלה האמיתית היא **קבלת התורה וכניסתם לארץ הנכספת**. ומדריגה זו ישיגו **על ידי זהירות ממאכלים האסורים** שעלולים להביאם לידי "ונטמתם בם" ונטמתם בם, ואז אין הם יכולים להשיג מעלתם בתורה. יוצא איפוא שאכן, מניעת המאכלים האסורים היא מעלתם הרוחנית. **ועוד**, שעל ידי זה הארץ לא תקיא אותם ולכן היא גם מעלתם לגבי הארץ הרוחנית.

ועל פי הסוד, המעלה אתכם מארץ מצרים. אחד משמות ע"ב היוצאים מן הפסוקים ויסע ויבא ויט [שמות י"ד יט-כא'] הוא **עלו**. ולפי מה שסידרו רבותינו ע"פ הזהר הק' את שמות ע"ב ביושר מעל תיבות **פרשת ציצית, עלו** הוא השם הק' המכוון כנגד המלה

לעומקו של מקרא שמיני

הַשָּׁרֵץ וְלֹא תִטְמָאוּ בָהֶם וְנִטְמָתֶם בָּם אֶל
תִּקְרִי וְנִטְמָאתֶם בָּם אֲלֵא וְנִטְמָתֶם בָּם.
שְׁלֹלָה הַשָּׂפָל וְיָדַע אוֹתִי ח"ו, בְּמֵה
יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל. ואִין הַשָּׂפָל וְיָדַע
אוֹתִי אֲלֵא בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַק',
שֶׁלִּקְרָאת קִבְּלָתָהּ אֲנוּ סוֹפְרִים סְפִירַת
הַעוֹמֵר בַּחֲדָשׁ אֵייר.

וּבִשְׁמִימַת לֵב יִצְמָר שְׁדֵרֶשֶׁת תֵּנָא דְּבִי ר'
יִשְׁמַעְאֵל יִסּוּדָהּ הִיא בַּהֲעֵדֵר הָאוֹת א'
מִהַמְּלָה וְנִטְמָאתֶם, שְׁכֵן וְנִטְמָתֶם בָּם
כְּתִיב. וְהַעֲדֵר הָאוֹת א' תוֹרָה עַל הָעֵדֶר
כְּבִיכּוֹל שֶׁל אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמִּי
שְׁאִינוּ נִזְהָר בְּמֵאכְלוֹת אֲסוּרוֹת. וְלִכֵּן
מִתְקִיִּים בּוֹ וְנִטְמָתֶם בָּם. וְתִיקוּנוֹ הוּא
בְּהַשְׁכֵּל וְיִדְעֵת הַתּוֹרָה, כְּכָתוּב פִּי אִם
בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשָּׂפָל וְיָדַע
אוֹתִי.

וְעַל דֶּרֶךְ הַצֵּחַ, שְׁנֵי יָמֵי רֹאשׁ חֲדָשׁ
אֵייר הֵם ט"ו וְט"ז לְסִפִּירַת הַעוֹמֵר, וְלִפִּי
סֵדֶר הַסִּפִּירוֹת (וְכֵן מוֹדֵפֶס בְּסִידוּרִים
בְּעֵנִינֵי סִפִּירַת הַעוֹמֵר) הֵם חֲסֵד
שְׁבַת־פֶּאֶרֶת וְגִבּוּרָה שְׁבַת־פֶּאֶרֶת. וְהַחֲסֵד
שְׁבַת־פֶּאֶרֶת הֵינּוּ תוֹרַת חֲסֵד עַל לְשׁוֹנָה,
הִיא הַתּוֹרָה שֶׁבַעֵל פֶּה, וְהַגִּבּוּרָה
שְׁבַת־פֶּאֶרֶת הֵינּוּ מִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה שֶׁהֵם
מִצַּד הַדִּין וְהַגִּבּוּרָה, וְהַשִּׁילּוּב שֶׁל הַחֲסֵד

לשבת מברכין

ראש חדש אייר

מוֹבָא בִּירְמִיָּהוּ (ט, כג') פִּי אִם בְּזֹאת
יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשָּׂפָל וְיָדַע אוֹתִי פִּי
אֲנִי ה' עֲשֵׂה חֲסֵד מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּאַרְצִי
פִּי בְּאֵלָה חֲפָצָתִי נֶאֱמַר ה'.

עַל דֶּרֶךְ הַסּוּד, מֵרָאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל
פְּסוּקָה זֹה

יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשָּׂפָל וְיָדַע

יוֹצֵא שֶׁשֵּׁם הַשֵּׁם הַק' יִסְתֵּן הוּא הַשֵּׁם הַק'
הַשּׁוֹלֵט בַּחֲדָשׁ אֵייר, שְׁבוּ חִלָּה מִרְבִּית
סִפִּירַת הַעוֹמֵר הַמְכִּינָה אוֹתָנוּ לְקִבְּלַת
הַתּוֹרָה. וְכִמּוּבָא ע"י הָאֲרִיז"ל, שְׁטוֹב
לְכוּנוֹ בְּמוֹסָף שֶׁל ר"ח. וּבְשִׁילּוּב עִם
הַשֵּׁם אֱהִיָּה הַק' הֵרִי מִתְקַבֵּל שֶׁשֵּׁם הַשֵּׁם
הַשּׁוֹלֵט בְּר"ח אֵייר:

יִסְתֵּן אֱהִיָּה יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל

וּמִתְאִימִים הַדְּבָרִים לְפִרְשֵׁת שְׁמִינִי
בְּעֵנִינֵי מֵאכְלוֹת אֲסוּרוֹת כְּדִבְרֵי חֲז"ל
[יוֹמָא לֹט ע"א] שֶׁשֵּׁם שְׁנִינּוּ: "תֵּנָא דְּבִי
רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל עֲבִירָה מִטְּמֵמַת לְבוֹ שֶׁל
אָדָם. שְׁנֵאמַר [וִיקְרָא יָא, מִג] אֶל-
תִּשְׁקֹצוּ אֶת-נִפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל-הַשָּׁרֵץ

לעומקו של מקרא שמיני

הדינים והגבורות, ולהמתיקן. ובזה מוצא עם ישראל רפואה למכתו, שרמוז בשם החדש אייר, בראשי תיבותיו:

אני יהוה רופאך.

ותחת אשר ישלטו הדינים ברחמים, **שולטים הרחמים בדין.**

עד בוא חדש סיון המוכן ומזומן לקבלת התורה ברחמים גדולים, ובו שולט שם הרחמים **יהוה** היוצא מן התיבות

יהוה ו**לצלע המשכן השנית** שמות כו, יט'-כ'

יהוה שעל ידו תוקע האדם מישראל יתדותיו בבית המדרש, ומחיש בזה פעמי משיח צדקנו מהרה יבוא ויגאלנו שנית לעיני כל חי בב"א.

~~~~~

להפטרת שמיני

[בעת אשר אינה נדחית מפני פרשה אחרת כגון פרשת החודש]

הפטרת שמיני **אשכנז**, בספר שמואל ב, מפרק ו פסוק א, **עד פרק ז פסוק יז**

הפטרת שמיני **ספרד**, בספר שמואל ב, מפרק ו פסוק א, **עד פרק ו פסוק יט**

והגבורה היינו **התפארת**, הוא כאומרו [תהלים יט,'] **מִשְׁפָּטֵי ה' אֱמֶת צִדְקוֹ יִתְקַדֵּוּ.**

עוד מובא בשם האוהב ישראל מאפטא שכל אימת שמקדים היו"ד או הו"ו לאות "ה", אזי **רחמים** שולטים בחדש. **ובהיפוך**, כאשר תקדים האות ה' לאות יו"ד או לו"ו, הרי **דין**.

ובהיות השם השולט בחדש אייר הוא **יהוה**, נראה בעליל כי חציו הראשון של חדש אייר רווי בחסדים ורחמים, באשר הוא המשכו של חדש ניסן הרווי בניסים. ואשר על כן תקדים האות י' לאות ה' בחציו הראשון של השם: **יהוה** **המתהלל**.

וכן נראה כי חציו **השני** של חדש אייר הוא ימים של **דינים**, שבהם מתו תלמידי ר' עקיבא, ואשר על כן תקדים האות ה' לאות י' בחציו השני של השם: **השֶׁכֶל יִקְדַּע**. וכבר כמעט נטיו רגלי המבשר כי איך נקבל תורה מתוך דין ומשפט, עד שעלה רשב"י בסערה השמימה ביי"ח אייר, הוא ל"ג לעומר הרווי בשמחתה של תורה, לשבר כל

לעומקו של מקרא שמיני

ככתוב {ו} **כִּי לֹא יִשְׁכַּבְתִּי בְּבֵית לַמָּוֶת**
הַעֲלֵתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעַד
הַיּוֹם הַזֶּה וְאֶהְיֶה מִתְהַלֵּךְ בְּאֶהֱלִי
וּבְמִשְׁכָּן:

ובעוד שבמדבר לא היה המשכן קבע לה' אלא **בזמן החגיות**, שן פירקוהו בזמן אשר נעלה הענן למסעיהם, לעתיד לבוא יהיה בית ה' קבוע להשראת שכינתו ית' עת ישכון עליו הענן והשכינה הק' עד עולם. ואף כי עתיד בעוונות להקרב בינתיים פעמיים, הרי יתְשֵׁב הדבר לפירוק ארעי, **כבעת המסעות במדבר**, עד החג'ה האחרונה לעתיד לבוא **בו יבנה ולא יתקרב עוד.**

וכן מובא בנביא: {ד} **וַיְהִי בַּלֵּילָה הַהוּא וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל נָתָן לֵאמֹר: {ה} לֵךְ וְאָמַרְתָּ אֶל עֲבָדֵי אֱלֹהֵי דָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה הֵאֱתָה תִבְנֶנָּה לִי בֵית לְשָׁכְתִּי: {יב} כִּי יִמְלְאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַכְתָּ אֶת אֲבֹתֶיךָ וְהִקִּימְתִּי אֶת זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּיךָ וְהִכִּינְתִּי אֶת מִמְלַכְתּוֹ:**

{יג} **הוא יבנה בית לשמי וכנגתי את כסא ממלכתו עד עולם:**

כן נזכה לבניינו בב"א.

~~~~~

בביאור ההפטרה ושייכותה לפרשה

על פניו נראה בעליל הקשר בין ההפטרה לפרשה והוא עניין מות עֲזָא בגשתו אל הקדש כנגד מות נדב ואביהו בהקריבם אש זרה אשר לא צוה אותם ה'. ככתוב: **וַיִּשְׁלַח עֲזָא אֶל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר בּוֹ כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר:**

וכן מובא ב'לבוש' תצ"ג: ואלו הן ההפטרות השייכות לפרשיות שבין פסח לעצרת. לפרשת שמיני מפטירין בשמואל [א, כג] ויוסף עוד דוד וגו', והיא שייכא לפרשה זו מפני שיש בה ענין פרץ עוזה שקרב יותר מדאי אל ארון אלהים ונענש עליו, והוא דומה למיתת נדב ואביהו שהקריבו אש זרה לפני האלהים ונענשו עליו מיתה. עכ"ל.

ובשימת לב, למנהג האשכנזים בקריאת ההפטרה שממשיכים לפרק הבא, לפרק ז', שלכאורה אינו נוגע למות עֲזָא, יש לומר שיש בנביא שייכות גם כאן לפרשה, לעניין בניין המשכן שבמדבר אל מול בניית בית המקדש לעתיד לבוא.

בכל ענייני החוברת ניתן לפנות אל: 052-7675895
גור-אריה צור מודיעין עילית
להצטרפות לתפוצת מייל: leshem895@gmail.com